

čerjo je skuhala lonec kave in se potem podala po drugih opravkih. Ko je vse opravila, si je natočila nekaj kave, pijača pa se ji je zdela čudno grenka in je dodala še nekaj sladkorja. S tem pa ni odpravila čudnega okusa in je stopila s kavo še k svoji sosedki Marjani Šestovi, češ, naj poskusi, kaj je s kavo. Soseka je tudi napravila požirek, ob istem času pa se je Urhova zgrudila na tla ter se začela zvijati v strašnih krčih. Soseka je hitro popila skodelico mleka in to jo je obvarovalo zastrupljenja. Elizabeta Urhova je pa po težkih krčih izdahnila. Sodno raztelesenje je ugotovilo smrt vsled zastrupljenja, a bo šele kemična razkrojitev ugotovila vrsto strupa. Mož žalostno preminule kmetice se je šele po nesreči vrnil s planin, kjer se je mudil po opravkih. Nesrečna Elizabeta je bila druga žena posestnika Urha. Prejšnja gospodinja na tem posestvu pa je umrla ravno pred tremi leti in sicer tudi na čuden način, ker se je zastrupila z nekim sadjem.

Avtobusna nesreča. Dne 13. oktobra se je na nevarni serpentinu prevrnil s potniki napolnjen avtobus, ki vzdržuje osebni promet med Gorico in Postojno. Vsi potniki so bili ranjeni, eden celo ubit.

==

Mi vemo, da za Vaše pridelke skoro nič ne dobite. Zato Vam tudi mi damo blago za ceno, ki je primerna Vašim dohodkom. Pridite v Maribor, Gosposka ulica 10, k **Antonu Macunu**, in se tam prepričajte. Samo eden primer Vam dam in to je: Moška suknena obleka Din 189, moško zimsko suknjo (štucer) D 240, ženski plašč 340 Din 194. 1119

Vodja Zdravstvenega doma
med. univ. dr. Jos. Vrtovec
se je vrnil in zopet redno ordinira
Maribor, Tattenbachova ul. 2
od 9-10 in od 2-4.

Povzročitelj največje poroke bankovcev.

Zadnje dni je padel v roke berlinske policije mož, katerega so iskali 7 let po celi Evropi. Aretirani ima na vesti največjo goljufijo z bankovci, ki je bila izvršena v škodo Portugalske banke leta 1927. Goljuf, ki si je nadjal ime Gaston Adolf Hennies, je izpovedal po aretaciji, da se piše v resnici Adolf Döring in je sin preprostega nemškega kmeta. Döring je obdolžen, da je naročil v Londonu pri angleški banki za tiskanje bankovcev Waterlow leta 1925 800.000 komadov Vasco de Gama bankovcev v imenu Portugalske banke in jih je spravil na Portugalskem v promet. Bankovci, s katerimi je bila izvršena goljufija, so bili pravi, bili so posneti po izvirnih komadih, ki so bili naročeni pri angleški banki od portugalske države leta 1922.

Leta 1926 je zašla Angola banka, ki se je ukvarjala v portugalski prestolici v Lissabonu s kolonialno trgovino, v velike težkoče. Računali so že s polomom bančnega podjetja, ki je uživalo največji ugled na Portugalskem, pa

V Londonu prirejajo posebne tečaje, na katerih se učijo samci kuhinjskih del.

kar naenkrat je poravnala banka na zagoneten način dolgove in si je opomogla. Vsekako so bili ustanovitelji banke bogati možje, pa tudi oni so bili radi preveč drznih spekulacij ob premoženje in tako je ostal zopetni provit banke skrivnost.

Pojavile so se pa v javnosti govorice, da so Vasco de Gama bankovci v večjem obsegu v prometu, kakor bi to zamogla prenesti Portugalska ali narodna banka. Angola banka je dajala v promet leta 1925 čisto nove in neobrabljene zgoraj omenjene bankovce in to v sumljivo velikih množinah.

Portugalska banka je hotela napraviti konec ljudskim govoricam in je dvignila celo serijo bankovcev od 7. 9. 1925 iz prometa. Po tem roku so bili Vasco de Gama bankovci brez vsake vrednosti. Prišlo je do prebriskega razočaranja. Državna banka je razpečala v celem 600.000 komadov bankovcev in kasirala jih je pa 799.680 komadov. Prišlo je do zelo stroge preiskave, ki je odkrila goljufijo.

Tiskarna za tiskanje bankovcev Waterlow v Londonu, ki je tiskala prave bankovce, je izjavila, da je bilo v spomladi leta 1925 na novo naročenih 600 tisoč komadov. Odposlanec Portugalske narodne banke je naročil tisk in je dotiskane zavoje bankovcev tudi osebno prevzel. Seveda sta bili izstava naročila in potrdilo sprejema tako dobro ponarejena, da je tiskarna nasledla goljufiji. Bankovce so utihotapljele na Portugalsko vse mogoče osebnosti tako, da je bilo koj veliko ničvrednega denarnega papirja v prometu. Več oseb, ki so bile dokazano udeležene pri tej največji goljufiji, je bilo aretiranih. Kolovodja vseh goljufov pa je pravčasno zginil. Bil je to mož, ki je trdil na Portugalskem, da je Gustav Adolf Hennies iz Berna. Utekel je v Brazilijo in tamkaj ga ni nikdo več zasledoval.

Portugalska narodna banka je tožila londonsko tiskarno za 700.000 funtov šterlingov in je pravdo tudi dobila na Angleškem. Obsojena tiskarna je iztoženo svoto plačala.

Hennies se je vrnil iz Brazilije v Berlin v trdni veri, da je javnost že pozabila na zločin. Baš ta brezbržnost je bila nadsleparju v pogubo. Berlinska policija je posedala o lisabonskem ubežniku vse podatke in je razkrinkala v neznanem potniku Döringu, ki je prenočeval v berlinskem hotelu, proslulega Hennies, katerega je zasledovala zama cel evropa 7 let!

Vinske sode, rezan in tesan les, bukova drva, cepano in žagano kolje prodaja ali zamenja za dober vinski mošt Gnilšek v Mariboru, Razlagova ulica 25.

Koledar „Slov. Gospodarja“

Med kmetскими posestniki je že več let vpeljan žepni koledar. Do lanskega leta ga je izdajala bivša Kmetška zveza. Letos pa ga je izdal naš »Slovenski gospodar«.

Koledar je v celo platno vezan, ima svinčnik in je lepe žepne oblike. Ima sledečo vsebino:

Koledarski del.
Cirilica in latinica.
Poštne pristojbine.
Svet in domačija (članek).
Kr. banska uprava.
Kaj je s hmeljem (članek).
Protialkoholno gibanje in naš vinogradnik (članek).
Oporoka (kako se napravi, da je pravilna).
Pamet je boljša kot žamet (povest, v kateri so pojasnjeni in rešeni vsi spori, ki lahko nastanejo zaradi mej med dvema sosedoma).
Prva pomoč v nesreči (človeka).
Domača zdravila (za človeka).
Zdravljenje domačih živali.
Odplačevanje dolgov (članek in tabela).
Kako se mešajo umetna gnojila?
Sejmi za Štajersko, Kranjsko, Koroško in Prekmurje.
Tabele za preračunavanje lesa.
Kako postopati pri zavarovanju in požarih? (članek).
Koledar brejosti (tabela).
Kako snajmo madeže? (tabela).
O prehrani (članek).
Prva pomoč pri porodih domačih živali.
Kmetijsko knjigovodstvo z raznimi tabelami.
Beljezni papir.

Skupno 276 strani!

Koledar stane Din 10.—. Ako ga kdo naroča po pošti, naj priloži znamk za Din 11.—. Na naročila brez plačila vnaprej se žal ne moremo ozirati. Naklada je trikrat manjša od lanske in se ponatis radi višjih cen papirja in platna ne bo izvršil. Kdor hoče torej koledar imeti, naj ga takoj naroči pri

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

*

Ali je denar doma varen?

Mnogo se je zadnje mesece govorilo in begalo ljudi, da denar v posojilnicah in hranilnicah ter v bankah ni varen. Nekateri so »farbali«, da bodo denarni zavodi morali brisati kmečke dolgove in da bodo potem vlagatelji izgubili polovico ali še več od svojih vlog. Kmetijski minister dr. Demetrovič je zdaj izjavil, da se kmečki dolgov ne bodo brisali in da vlagatelji ne bodo izgubili nobenega dinarja. So bili tudi taki, ki so hujskali ljudstvo, da bo država najela notranje posojilo in bo zato kratkotalno vzela denar iz denarnih zavodov. Kako neumno je bilo to hujskanje, lahko vidimo iz tega, da imajo denarni zavodi denar izposojen pri kmetih, obrtnikih in trgovcih; denarni zavodi nimajo niti toliko gotovine, da bi mogli vlagateljem izplačati v najnujnejših slučajih njihove vloge. Država bi torej v denarnih zavodih ne dobila denarja, ker ga ti nimajo. Kje pa je torej denar? Denar nekateri ljudje doma skrivajo po nogavicah, po kletah in drugod. Tam se torej mora denar iskati! Ker država ne mara inflacije in torej ne bo tiskala novih bankovcev, gotovina pa je za plačila pri

kmetijstvu, v obrti in v trgovini neobhodno potrebna, zato so skovali pametni finančniki tale predlog: Kakor leta 1920, tako se naj žigosajo ali štemplajo vsi bankovci v državi. Pri žigosanju se vzame vsem, ki imajo doma preveč gotovine in je nočejo naložiti v denarnih zavodih, 20 odstotkov gotovine proč. Od denarja, ki je vložen v posojilnicah, hranilnicah in bankah, pa se ne odvzame nič. Kdor ima torej denar doma, bo po tem predlogu izgubil 20 odstotkov, kdor ga pa ima naloženega v denarnem zavodu, ne bo nič izgubil. Finančnik, ki je prišel na to pametno misel, je razborit mož in zasluži, da se ga vsestransko upošteva. To postopanje bo vprašanje gotovine v najkrajšem času temeljito rešilo. Najbolje bo za vse, ki imajo denar doma skrit, da ga dajo pravočasno v denarne zavode, kjer se jim v slučaju žigosanja ne bo nič odtegnilo.

*

Na račun ubogih vinogradnikov.

Slov. gorice, 13. okt.

Že dalje časa sem vinogradništvo vsled krize v vinski trgovini naglo propada. Ako pa se uresniči to, kar nameravajo storiti nekateri vinski trgovci, bo vinogradnik v kratkem čisto na tleh, ker mu vinogradi ne bodo nosili dobička, marveč mu niti stroškov ne bodo krili.

Trgatev se je v okolici Ormoža in Ljutomera te dni v splošnem začela. Mošta bo precej in kakor kaže, bo tudi dober, čeravno lanskega letnika po kakovosti najbrž ne doseže.

Ljudstvo se je trgatve vnaprej veselilo, ker je upalo, da s primerno prodajo mošta dobi vsaj nekaj denarja za kritje najnujnejših stroškov. Sedaj pa je zavladala med vinogradniki pobistost. Povzroča jo nastop nekaterih večjih vinskih trgovcev, ki nameravajo mošt kupovati po tako nizki ceni, da je naravnost nesramno. Mošt naj bi se plačal po 6 para za stopinjo sladkorja. Tako bi dobil vinogradnik za mošt, ki bo imel 20 stopinj sladkorja, 120 para. Boljši mošt bi se naj izredno plačeval po 7—9 para. Ako bodo vinski trgovci kupovali mošt res po teh cenah, je večina vinogradnikov takorekoč ubita. Mnogi so se pri izplačevanju delavcev zadolžili in so upali, da dolgove ob odprodaji mošta odnosno vina poravnajo, a če bodo morali prodajati po tako sramotni ceni, niti izdatki ne bodo pokriti, a kje je plačilo za trud in skrb? Kako se naj vinogradniki prehranijo, in kako naj plačujejo davke ter zadostijo drugim plačilnim obveznostim, ko drugih dohodkov v splošnem nimajo?

Lani se je mošt prodajal po 2—4 Din in vinogradniki so tožili, da s tako ceno ne morejo izhajati. Kako bodo izhajali pa letos, če ostane pri cenah, ki smo jih zgoraj navedli? Ako oblast želi, da vinogradnik ostane v gospodarskem oziru pri življenju, in da bo lahko zadostil svoji davčni obveznosti, takih cen ne sme dopustiti. Najnižja cena, ki bi se naj plačevala za mošt, bi mo-

rala biti vsaj 2 Din za mošt, ki ima do 18 stopinj sladkorja, kar pa je boljšega mošta, bi se pa moral plačevati dražje. Tako se bo vinogradnik vsaj deloma obvaroval propada.

*

OTVORITEV IN BLAGOSLOVITEV NOVEGA DOMA KMEČKE HRANILNICE IN POSOJILNICE V PTUJU.

Zgodovinsko važni dan za Ptuj in za celi ptujski okraj je dan 10. oktobra 1932. Ta dan je bil odprt in blagoslovljen novi dom naše Kmečke hranilnice in posojilnice. Velik častni dom stoji sredi mesta, kjer je nekdanja stala mala vojašnica, in je sad 22letnega nesebičnega združnega dela. 21 vrlih mož se je združilo dne 5. maja 1910, da so ustanovili za ptujski okraj, predvsem za kmetstvo ljudstvo, nov skupen denarni zavod, kateremu so dali ime »Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj«. Za načelnika nove zadruge je bil izvoljen vrli Jurij Kuhar, kmet v Brstju, ki ji še danes vkljub visoki starosti 84 let načeluje z nezmanjšano ljubeznijo in skrbnostjo. Od drugih članov prvega načelstva sta v načelstvu zdaj še samo dva: župnik Ferdo Pšunder in posestnik Martin Toplak; štiri odborniki-ustanovitelji pa so umrli: župnik Jozef Ozimec, posestnika Matija Zgeč, posestnik Janez Vrabl in posestnik Janez Kreft. Dolgih 22 let je vživala posojilnica mirno in varno zavetje v prostorih minoritskega samostana v Ptuj, najprej v samostanskem poslopju, potem pa v stanovanjski hiši. Odborniki so opravljali svoje posle brezplačno, iz ljubezni do svojega ljudstva. Sad dolgega, 22letnega, vestnega poslovanja in varčevanja je novi posojilniški dom, katerega si je posojilnica postavila lani in letos. Načrt za novo stavbo je izdelal mariborski stavbenik g. Živic, vse delo je izvrševal skupno s ptujskim stavbenikom g. Treotom. Ko sta pa lani meseca oktobra vsled gospodarske krize morala oba ostaniti delo, je vodil vse posle tajnik posojilnice, g. Fras, sam. Z božjo pomočjo je delo srečno tudi dovršil. V priznanje njegovih velikih zaslug za novi dom mu je načelstvo odkazalo največje stanovanje v novi hiši. Dne 6. oktobra je komisija pregledala celo stavbo, dne 10. oktobra pa je bila otvoritev in blagoslovitev novega doma. Z ozirom na hudo gospodarsko krizo se je opustila vsa zunanja slovesnost. Bila je v prostijski cerkvi samo svečana sv. maša, kateri je prisostvovalo načelstvo z nadzorstvom. Nato je odbornik g. župnik Pšunder blagoslovil novo hišo in hišni križ, in izročil stavbo in zadrugo v varstvo odličnemu sinu in svetniku slovenskega ljudstva škofu Slomšek. Načelstvo pa je v prvi seji, ki je bila po blagoslovitvi v novih uradnih prostorih, v vredni spomin otvoritve in blagoslovitve novega doma prav v Slomškovem duhu storilo velevažen sklep: znižalo je za vsa posojila obrestno mero za 1%. Tako je dan 10. oktobra 1932 prinesel veselje in olajšanje denarne krize tudi njim, ki najtežje občutijo breme neurejenih gospodarskih razmer, našim zadolženim kmetским domovom. Bog pa, ki je zavod ohranil in varno vodil dolgih 22 let, naj ga na Slomškovem prošnje ohrani in vodi še nadalje v rešitev, blagor in procvit našega ljubelega slovenskega naroda!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 15. oktobra so pripeljali šeparji 42 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo